

UMETNOST ZA UČENJE

Art for Learning

V tokratni številki predstavljamo, kako zelo močno vlogo ima lahko v šoli, pri učenju in v življenju umetnost. Na srečo smo ugovore, da je šola le za »znanje« in znanost, vzgojni učinki pa naj bi bili le »stranski produkt« obojega, že presegli. Prav umetnost je ena od kraljevskih poti do zbujanja doživljanja in izkustvene pedagogike, za povezovanje in kreativnost, za vse tisto neulovljivo v življenju, kar pa mu ravno daje poseben čar! Zato ni naključje, da so pri ustvarjanju in popisovanju le-tega združili moči raziskovalci in teoretiki, učitelji praktiki in umetniki ter ponekod tudi lokalna skupnost – in pokazali, kako je lahko takšno sodelovanje plodno in do kako čudovitih rezultatov lahko privede. In ga ilustrirali tako s »pravimi« ilustracijami (izdelkov) kot tudi s slikovitimi izjavami udeležencev, ki so bili deležni izkušenj, ki presegajo običajno šolsko rutino in ki zato tudi dlje ostanejo z učenci oz. v njih. Še več: predstavljeni primeri kažejo, kako je mogoče »digitalne domorodce« prek umetniških praks navajati na alternativne, bolj konstruktivne, kreativne in emancipatorne rabe tehnologije.

Da so čustva močno povezana s procesi učenja, že dolgo dokazujejo tudi raziskave. V publikaciji *O naravi učenja* – pred leti smo jo na ZRSŠ prevedli v slovenščino in je ena najbolj referenčnih knjig za pedagoške delavce in strokovnjake –, ki učiteljem razumljivo osvetljuje procese učenja in jih utemeljuje z empiričnimi dokazi, je temu izzivu posvečeno celo poglavje. Avtorji s tega področja poudarjajo, kako pomembno je, da so v učenje vključeni občutki in čustva, da učenci čutijo smisel in izkušajo lasten prispevek, da jim je torej učenje v izziv in zato zmorejo več zavzetosti in truda. Pri tem ima umetnost privilegiran položaj, saj neposredno povede v globoko izkušnjo, nagovori čustva in poveže z novimi svetovi.

Kako natančno to poteka, v zadnjih letih med drugim utemeljujeta tudi kognitivna znanost umetnosti in nevroestetika. Nekateri bolj dialoško in manj mehanicistično naravnani zastopniki teh paradig poudarjajo, da ne želijo zožiti umetniške izkušnje na modele kognitivnega procesiranja, ampak povezati izkustvene učinke umetnosti in angažiranost, ki jo povzročajo, s pojasnjevanjem procesov, ki so za njimi oz. ki jih omogočajo.

Primeri v Učiteljevem glasu zgoraj omenjene ambiciozne cilje podprejo z aktivnostmi, ki te cilje prepričljivo udejanjajo, da ne ostajajo prazne fraze. Prispevali so jih tisti, ki jim je mar, ki so zaneseni in strastni in ki zdaj navdušujejo tudi druge! Vključeni sta tudi refleksija in evalvacija, sliši se glas učencev oz. otrok, upošteva se njihove potrebe, pouk je res izkustveno zasnovan, veččuten, kreativen in igriv, a hkrati svojevrstno poglobljen. Iz več primerov je čutiti tudi naslavljanje družbene angažiranosti ter krepitev empatije in medosebnih odnosov. Projekt ljutomerske gimnazije pa pripelje do čisto pravega avtentičnega pouka: ko dijakinja izvaja aktivnosti za otroke v mestnem parku.

Dodana vrednost tokratne številke je ne le, da je zbir dobrih primerov prakse, ampak tudi, da iz njih vejeta žar in sporočilo, da če delaš s »srcem« in predano, lahko odpreš vrata, ki jih sicer ne bi ...

Zahvala zanje gre dr. Robiju Krofliču, tokratnemu gostujočemu uredniku in vodji številnih projektov, ki povezujejo vzgojno-izobraževalne institucije z umetnostjo, ter seveda številnim angažiranim učiteljem in umetnikom, ki so pokazali nove poti učenja skozi umetnost in z njo.